

Pensioenblad voor cabinepersoneel van KLM / KLC

FOCUS

JAARGANG 19 | FEBRUARI 2022

INDEXATIEBESLUIT 2022

DE LESSEN VAN EEN DATALEK

VIER MANIEREN
OM U VOOR TE BEREIDEN
OP UW PENSIOEN

Pensioenfonds KLM Cabinepersoneel

08

12

Inhoud

- 04 KORT NIEUWS**
- 06 FINANCIËLE POSITIE**
Gedeeltelijke indexatie voor gepensioneerden
- 07 VERANTWOORD BELEGGEN**
Stap voor stap naar een duurzamer pensioen
- 08 DE LESSEN VAN EEN DATALEK**
Interview met Information Security Officer Marko Broedersz
- 10 DOKTEREN AAN EEN GOED PENSIOEN**
Bestuurslid Theo Wentink stelt zich voor
- 12 MET PENSIOEN GAAN**
Vier manieren om u goed voor te bereiden
- 15 HOE DENKT U OVER HET PENSIOENFONDS?**
Deelnemersonderzoek 2021
- 16 WORDT U ONZE NIEUWE PENSIOEN-
WEGWIJZER?**

BESTUUR PENSIOENFONDS KLM-CABINEPERSONEEL

*Paul Loven (onafhankelijk voorzitter); Paul Jansen;
Theo Wentink; Kees Porskamp; Marguerite Moquette;
Selma Smit; Mark-Jan Boes; Peter Dorrestijn;
Stefan Geerlings; Jaap-Willem Verweij.
E-mailadres: bestuur@klmcabinefonds.nl*

Marguerite Moquette
Niet-uitvoerend
bestuurslid namens
werknemers

De focus die bij u past

Ons pensioenfonds telt zo'n 14.500 deelnemers. Die zijn allemaal blauw, of ze nu actief zijn, vertrokken of gepensioneerd. Maar ze zijn ook heel verschillend: qua leeftijd, maar ook qua persoonlijke situatie en omstandigheden. Daardoor kijkt u verschillend aan tegen uw pensioen. U hebt dus allemaal uw eigen behoefte aan informatie én voorkeuren voor de manier waarop u die wilt ontvangen. Wij als pensioenfonds willen op onze beurt alle deelnemers, dus ook ex-deelnemers en gepensioneerden, goed bereiken. Daarom hebben we in 2021 in een deelnemersonderzoek gehouden en u onder andere gevraagd op welke manier u informatie over pensioen het liefst leest.

Uit dit onderzoek blijkt dat gepensioneerden en mensen die hun pensioen naderen veel pensioeninformatie halen uit het magazine dat nu voor u ligt: Focus. Jongeren lezen informatie over hun pensioen juist liever online, in nieuwsberichten op de website of op social media. We hebben er daarom voor gekozen om Focus alleen nog op papier te verzenden aan deelnemers van

vijftig jaar of ouder: iedereen die met pensioen is, of bijna met pensioen gaat. Daarnaast kan iedereen Focus natuurlijk online blijven lezen. Dat we de papieren Focus naar minder adressen sturen, is ook nog eens goed voor het milieu. Dat is geen hoofdzaak, maar het is wel iets waar we tegenwoordig scherp op letten.

Deze keuze geeft ons ook de gelegenheid om de Focus nog beter te laten aansluiten bij uw wensen en te schrijven over onderwerpen die u aanspreken. Komt uw pensioen langzamerhand in zicht, dan wilt u graag weten welke pensioenkeuzes u kunt maken, gelet op uw individuele situatie. Daarbij laten we u het liefst zien welke keuzes collega's al hebben gemaakt en waarom ze dat hebben gedaan. Dat kan u helpen om te bepalen wat voor u het beste is. En bent u gepensioneerd, dan is Focus ook nog een verbinding met uw loopbaan bij KLM. Daar horen bijzondere en herkenbare verhalen bij over de manier waarop oud-collega's hun leven hebben ingericht. Juist daarmee blijft Focus in een behoefte voorzien. Want pensioen mag dan ingewikkeld zijn, het gaat wel altijd over mensen, het is altijd persoonlijk. Dat is en blijft de gedachte achter Focus! •

kort

FOCUS OP ONLINE

We brengen vanaf dit jaar nog maar één keer per jaar een Focus uit, gericht op deelnemers van vijftig jaar en ouder. Dit doen we aan het begin van het nieuwe jaar. Informatie die specifiek gericht is op jongere deelnemers bieden we online aan. Ook Focus kun je online terugvinden, via www.klmcabinefonds.nl/documenten.

Bent u ouder dan vijftig en leest u Focus ook net zo lief digitaal?

Meldt u dan via **Mijn gegevens** in **MijnKLMPensioen** af voor de versie per post.

ONTVANGT U AL PENSIOEN?

Jaaropgaaf en de pensioenspecificatie

Uw jaaropgaaf 2021 vindt u in Mijn documenten in **MijnKLMPensioen**. Hierop staat onder andere hoeveel pensioen u in 2021 van ons hebt ontvangen en hoeveel belasting en premies zijn afgedragen. U hebt uw jaaropgaaf nodig voor uw belastingaangifte. U vindt in **Mijn documenten** ook uw pensioenspecificatie 2022. Hierop staat hoeveel pensioen u maandelijks in 2022 gaat ontvangen.

Betaaldata in 2022

In 2022 betalen we uw pensioenuitkering op de 27ste van de maand. Valt de 27ste in het weekend? Dan betalen we uw pensioenuitkering op de vrijdag vóór dat weekend. Behalve in de maand december. Dan betalen we uw pensioenuitkering op de 20ste van de maand.

HAD U IN 2021 EEN NAP-AANSpraak OF ONTVING U EEN NAP-UITKERING?

In **Mijn Documenten** in **MijnKLMPensioen** vindt u vanaf eind februari uw fiscale jaaropgaaf NAP 2021. Deze hebt u nodig voor uw belastingaangifte. U geeft de fiscale waarde op in Box 3. De Belastingdienst ziet uw NAP als vermogen. Daarom moet u uw NAP net als uw spaargeld opgeven bij uw bezittingen als u uw belastingaangifte invult.

VERWERKING GECORRIGEERDE SALARISVERHOOGING PER JANUARI 2018

De verwerking van de gecorrigeerde salarisverhoging per 1 januari 2018 heeft veel tijd in beslag genomen. Het was administratief complex en er was afstemming met diverse partijen nodig. In de loop van 2021 is de wijziging volledig in de administratie verwerkt. Wij danken alle deelnemers voor hun geduld hiervoor. De aanpassing heeft beperkte invloed op de hoogte van uw pensioen. Dit verschilt per deelnemer. In **MijnKLMPensioen** ziet u de correcte gegevens. Deelnemers die al een pensioen ontvangen en van wie de uitkering is aangepast, hebben hierover persoonlijk bericht ontvangen.

NAP
IN
BOX
3

WIJZIGINGEN IN FACTOREN EN TARIEVEN PER 1 JANUARI 2022

- De afkoop- en omrekenfactoren van het basispensioen wijzigen periodiek vanwege veranderingen in de rente en de levensverwachting. U kunt de factoren die gelden per 1 januari 2022 terugvinden in de bijlage van het pensioenreglement op www.klmcabinefonds.nl/documenten.
- De premie voor het facultatief partnerpensioen (FPP) blijft in 2022 hetzelfde als in 2021: 1,40% van de netto pensioengrondslag exclusief DBC.
- De premie voor het Anw-hiaatpensioen is per 1 januari 2022 gestegen van € 20,90 per maand in 2021 naar € 21,20 per maand in 2022. Dit komt door de verhoging van de wettelijke ANW-uitkering per 1 januari 2022.
- Met de Netto Aanvullende Pensioenregeling (NAP) kunt u extra pensioen opbouwen. Voor de NAP betaalt u maandelijks premie, die wordt ingehouden op uw netto salaris. De administratieve NAP-kosten zijn per 1 januari 2022 aangepast naar een vast bedrag van € 1,60 per maand en 2,2% van de ingelegde premie voor toekomstige kosten.

INLOGGEN OP MIJNKLMPENSIOEN MET EUROPEES ID

In Nederland kunt u zich identificeren met bijvoorbeeld een Italiaans paspoort of een Belgisch identiteitsbewijs. Dat ligt anders bij elektronische Identiteitsbewijzen (eID's) zoals DigiD. Zonder DigiD kon u niet inloggen bij overheidsinstanties en andere partijen. Gelukkig is daar nu verandering in gekomen. Hebt u geen DigiD maar wel een Europees erkend inlogmiddel uit een ander land? Dan kunt u nu via eIDAS inloggen op **MijnKLMPensioen**. Denk hierbij aan e-ID uit België of de e-IDkaart uit Duitsland.

DE AOW-LEEFTIJD GAAT IN 2027 NIET OMHOOG EN BLIJFT DAARMEE OP 67 JAAR STAAN

De leeftijd waarop mensen een ouderdomsuitkering (AOW) ontvangen is gekoppeld aan de levensverwachting die het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) vaststelt. Als de levensverwachting stijgt, ontvangen mensen dus ook later een AOW-uitkering. De levensverwachting is niet gestegen en daarom blijft de AOW-leeftijd in 2027, net zoals in 2025 en 2026, op 67 jaar staan. De nieuwe AOW-leeftijd wordt vijf jaar van tevoren aangekondigd.

NIEUW PENSIOENSTELSEL

Vorig jaar juni is er een akkoord bereikt over een nieuw pensioenstelsel. Sindsdien werkt het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan de Wet Toekomst Pensioenen. Het streven is om deze wet per 1 januari 2023 klaar te hebben. De invoering moet uiterlijk 1 januari 2027 geregeld zijn.

Wat betekent dit voor uw pensioen?

Op dit moment verandert er niets aan de pensioenregeling. Uw pensioenopbouw en pensioenuitkering blijven we uitvoeren volgens de huidige regeling. Zodra de nieuwe wet er is, maken KLM en de vakbonden nieuwe afspraken. Als die er zijn, komt er een nieuwe pensioenregeling.

Het pensioenfonds denkt mee

Het pensioenfonds bekijkt intussen wat het nieuwe pensioenstelsel betekent en wij delen onze kennis met KLM en de vakbonden. Wij betrekken u graag in de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel zodra wij daar een passende vorm voor hebben gekozen. •

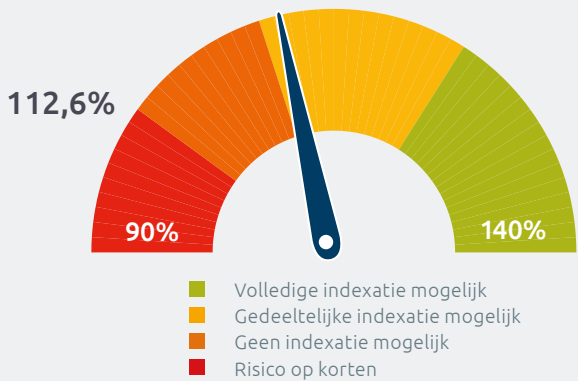
Hoe staat uw pensioenfonds ervoor?

BELEIDSDEKKINGSGRAAD IN 2021 FLINK GESTEGEN

De beleidsdekkingsgraad is in 2021 flink gestegen. Van 95,1% per 31 december 2020 naar 112,6% per 31 december 2021. We hebben dus weer een buffer, dat is goed nieuws, maar de buffer is nog niet groot genoeg om volledig te mogen indexeren.

PENSIOEN VAN PENSIOENGERECHTIGDEN EN GEWEZEN DEELNEMERS VERHOOGD MET 0,31%

Op basis van de financiële situatie van het pensioenfonds per 30 november 2021 en de toepasselijke indexatiemaatstaf (zie hierna) heeft het bestuur besloten om de opgebouwde pensioenen (basis en NAP) van de gewezen deelnemers en de ingegane pensioenen (basis en NAP) per 1 januari 2022 te verhogen met 0,31%. De opgebouwde pensioenen (basis en NAP) van actieve deelnemers zijn per 1 januari 2022 verhoogd.

Wat betekent het indexatiebesluit voor u?

• *Werkt u bij KLM of KLC en bouwt u pensioen op?*

Uw opgebouwde pensioen (basis en NAP) is per 1 januari 2022 niet verhoogd.

• *Bent u met pensioen of werkt u niet meer bij KLM of KLC?*

Uw pensioenuitkering of uw opgebouwde pensioen (basis en NAP) is per 1 januari 2022 verhoogd met 0,31% (9,12% van 3,4%). Deze aanpassing wordt begin februari 2022 verwerkt in MijnKLMPensioen

➤ Hoeveel uw pensioen verhoogd kan worden, hangt af van de regels die daarvoor gelden

Volgens wettelijke regels mag het pensioenfonds uw pensioen pas indexeren als de beleidsdekkingsgraad van het fonds 110% is of hoger én er genoeg vermogen is om in de toekomst te kunnen indexeren. Daarnaast gelden twee indexatiemaatstaven:

- Voor de indexatie van het pensioen van deelnemers die nog pensioen opbouwen (**actieve deelnemers**), volgen wij de stijging van de KLM/KLC-lonen. Wij hanteren hiervoor het percentage van de algemene loonronde van 2 januari 2021 tot en met 1 januari 2022 volgens de cao KLM-Cabinepersoneel. Deze loonronde was in deze periode 0%. Daarom hebt u per 1 januari 2022 helaas geen recht op indexatie.
- Voor de pensioenen van **pensioengerechtigden en gewezen deelnemers** van het fonds volgen wij de stijging van de prijzen. Wij hanteren hiervoor de prijsindex over de periode van 12 maanden eindigend op 31 oktober 2021. In deze periode was dat 3,4%. De beleidsdekkingsgraad was eind november 111,1%. Met deze beleidsdekkingsgraad is er ruimte om 9,12% van de maatstaf te indexeren.

➤ Achterstand in indexatie

De afgelopen jaren is er niet of gedeeltelijk geïndexeerd. Dit betekent dat uw pensioen niet (volledig) meegroeit met de stijging van de prijzen of uw salaris, waardoor u uiteindelijk voor hetzelfde geld minder kunt kopen. In een tabel op de website (www.klmcabinefonds.nl/indexatie-eindloon) houden we bij hoeveel uw pensioen de afgelopen jaren is verhoogd en hoeveel uw pensioen achterloopt op de prijs- of loonontwikkeling. Soms kunnen we een extra verhoging doorvoeren om de achterstand in te halen. Helaas is dat dit jaar niet het geval.

Het vermogen van het pensioenfonds bestaat uit de premie die KLM en u betalen of betaald hebben en de rendementen die het pensioenfonds maakt door het pensioengeld te beleggen. Het totaal belegd vermogen is 4,49 miljard (31 december 2021). Wij integreren verantwoord beleggen in ons beleggingsbeleid. Het realiseren van voldoende rendement om de pensioenen nu en in de toekomst uit te kunnen betalen, blijft daarbij altijd leidend. **Waar staat uw pensioenfonds op gebied van verantwoord beleggen en waar werken we naartoe? Tijd voor een kijkje in onze keuken!**

Stapsgewijs naar een duurzamer pensioen

Bestuurslid Mark-Jan Boes vertelt in een interview op de website meer over de stappen die het pensioenfonds zet op het gebied van verantwoord beleggen:

www.klmcabinefonds.nl/interview/verantwoord-beleggen-stap-voor-stap-meer-doen

Klimaat belangrijkste topic

Onze focus ligt momenteel op het thema klimaat: betaalbare en duurzame energie. Het duurzaamheidsthema dat u het belangrijkste vond in het onderzoek naar verantwoord beleggen en risicobereidheid dat wij in 2019 hielden. Klimaat heeft niet alleen onze aandacht omdat we een schonere planeet willen doorgeven aan toekomstige generaties. Maar ook omdat klimaatverandering en de overgang van fossiele brandstoffen naar duurzame energie (energietransitie), impact kan hebben op het toekomstige fondsrendement.

Naast klimaat hechten we extra waarde aan de duurzaamheidsthema's 'waardig werk en economische groei' en 'verantwoorde consumptie en productie'. We gebruiken onder meer de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties en het klimaatakkoord van Parijs als leidraad voor het stellen van onze eigen duurzaamheidsdoelen op deze thema's.

Een positieve impact maken

Omdat wij geloven dat duurzame bedrijven een beter rendement opleveren op de lange termijn, richten wij ons vanuit ons verantwoord beleggen beleid op

bedrijven die het goed doen. Zo sluiten we bedrijven in vervuilde sectoren niet op voorhand uit, maar willen we binnen deze sectoren vooral investeren in bedrijven die een positieve bijdrage leveren aan de energietransitie en daarmee aan een leefbare samenleving. Op die manier kunnen wij als pensioenfonds een positieve impact maken én maken we onze beleggingen minder gevoelig voor klimaatverandering.

Vanuit ons verantwoord beleggen beleid sluiten we overigens al jaren bedrijven uit die zich ernstig misdragen zoals bedrijven die de United Nations Global Compact schenden of betrokken zijn bij de productie en/of distributie van clustermunitie.

Metten = weten

We vinden het belangrijk dat de stappen die we zetten goed en nauwkeurig zijn onderzocht. Momenteel zijn we aan het onderzoeken hoe wij de impact op de door ons gekozen duurzaamheidsthema's kunnen realiseren en meten. Zo laten we, op basis van de uitkomsten van verschillende onderzoeken, de selectie van aandelen nu onder andere afhangen van de manier waarop bedrijven een concrete en meetbare bijdrage leveren aan onze duurzaamheidsthema's.

Je leest erover in het nieuws, maar het blijft vaak ver van je vandaan. Totdat de uitvoeringsorganisatie van het pensioenfonds, Blue Sky Group, er opeens middenin zit. Begin augustus ontstaat na een phishing mail een fors datalek. Voor het pensioenfonds reden om samen met Blue Sky Group kritisch te kijken naar processen om te bepalen hoe risico's zijn te beperken. De directe schade lijkt inmiddels beperkt. 'Maar de impact was voor alle betrokkenen enorm', blikt Marko Broedersz terug, 'het was pijnlijk, maar uiteindelijk wordt de digitale veiligheid van deelnemers er beter van.' De Information Security Officer van Blue Sky Group over de lessons learned.

De lessen van een datalek

Hij is pas een paar maanden in dienst van Blue Sky Group als na een phishing mail de inhoud van een mailbox met veel data in handen komt van een vreemde. 'Je vraagt je meteen af: wat betekent dit voor onze klanten, de deelnemers en Blue Sky Group?', vertelt Broedersz drie maanden later. 'Het is een uitdaging om daarmee aan de slag te gaan. Je wilt weten hoe je het oplost, hoe je je klanten er goed bij betreft en hoe je herhaling voorkomt.'

'Je ontdekt dat het niet zomaar aan één persoon ligt. Nadat je maatregelen hebt getroffen om het datalek te dichten, ga je daarom fundamenteel kijken naar wat er moet gebeuren om het risico dat dit nogmaals gebeurt zoveel mogelijk te beperken. Dan ga je je samenwerking tussen mensen, processen en techniek anders inrichten. Als je dat goed doet, kun je een veiligere omgeving creëren.'

Broedersz is zich goed bewust van de feilbaarheid van mensen. 'Je kunt alle deuren goed afsluiten, maar vergeten dat ergens nog een raampje openstaat. De techniek kun je vergelijken met het opdoen van een helm die, als je hem verkeerd opzet, onvoldoende beschermt, omdat hij voor een ander doel is aangeschaft. En wat betreft de processen: die moeten allemaal opnieuw stap voor stap worden gecontroleerd. Voor je bedrijfsvoering is het essentieel dat je de drie factoren samenbrengt en zorgt dat ze in balans zijn. Je kunt wel zeggen dat mensen beter moeten opletten, maar je weet dat ze fouten kunnen maken. Je kunt IT-systemen aanschaffen die zo duur zijn, dat je verder niets meer kunt uitgeven. En je kunt processen zo ingewikkeld maken dat ze demotiveren of niet goed uitvoerbaar worden.'

'We zijn nu hard bezig het geleerde te vertalen naar de dagelijkse praktijk van onze medewerkers. We willen de manier van werken optimaliseren en de risico's verminderen. We hebben iedereen gevraagd mee te denken: hoe kunnen we over de assen van mens en techniek het proces verbeteren. Op deze manier hebben wij onze organisatie kritisch onder de loep genomen met als doel sterker te worden en een betrouwbare partner te blijven. Want ook op het gebied van transparant informeren is het leerzaam geweest, het heeft ons bevestigd dat onze openheid goed is geweest voor het vertrouwen dat onze stakeholders in ons hebben.'

De leercurve heeft Broedersz ook een vliegwiel gegeven om met de visie die hij al had veranderingen door te voeren. 'In mijn visie moet je steeds die balans zoeken. Waar deze ligt, hangt af van je organisatie, van wat je doet, maar ook van de cultuur. Je moet bewuste keuzes maken en het zo managen dat je de bedrijfsvoering naar een hoger niveau kunt tillen. Als security officer moet ik zo feitelijk mogelijk informeren, zodat de managers die keuzes kunnen maken'

Voor Marko Broedersz zelf geldt het cliché dat zo'n crisis ook een kans biedt. 'Je leert heel snel hoe de organisatie in elkaar steekt. Er ontstaat ruimte voor een nieuw volwassenheidsniveau, die je anders misschien minder snel ontwikkelt. Wat me wel is opgevallen is dat in deze crisis heel goed is samengewerkt. En dat er ondanks de extra werkdruk vanuit het datalek ook aandacht was voor elkaar. In mijn positie is het goed te zien dat de digitale veiligheid van de deelnemers beter is geworden. Dat geeft vertrouwen.' •

'Wij hebben onze organisatie kritisch onder de loep genomen met als doel sterker te worden en een betrouwbare partner te blijven'

Marko Broedersz, Information Security Officer bij Blue Sky Group

Geef uw e-mailadres aan ons door

Direct na het datalek wilden wij u natuurlijk zo snel mogelijk informeren. Digitaal gaat dat een paar dagen tot een week sneller dan per post.

Geef daarom uw e-mailadres aan ons door en kies voor digitale communicatie in **MijnKLMPensioen** bij **Mijn gegevens**.

En meld u ook aan voor de digitale nieuwsbrief.

Theo Wentink werkte voor de KLM ook 15 keer als crew arts in Dar-Es-Salaam, Tanzania. Samen met een collega schreef hij bovendien het EHBO/EHBZ-handboek dat cabine-collega's tot op de dag van vandaag raadplegen bij medische calamiteiten aan boord van KLM-vliegtuigen.

Dit interview verscheen eerder online op de website van het pensioenfonds.

Het bestuur van het pensioenfonds

Het bestuur van Pensioenfonds KLM-Cabinepersoneel bestaat uit drie onafhankelijke uitvoerende bestuursleden en zeven niet-uitvoerende bestuursleden. De tien bestuursleden bepalen samen het beleid van het pensioenfonds.

De niet-uitvoerende bestuursleden bewaken vooral de grote lijnen, staan meer op afstand en houden toezicht. De niet-uitvoerende bestuursleden worden bij het intern toezicht ondersteund door een auditcommissie, die uit drie externe, onafhankelijke deskundigen bestaat. Een van de niet-uitvoerende bestuursleden is de onafhankelijk voorzitter, die de vergaderingen van het bestuur, de niet-uitvoerende bestuursleden en van het bestuur met andere organen van het fonds leidt.

De uitvoerende bestuursleden zijn verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken bij het pensioenfonds.

Dokteren aan een goed pensioen

Theo Wentink (68) is sinds 2019 niet-uitvoerende bestuurder namens de pensioengerechtigden. Hij heeft een bijzonder CV: 39 jaar bij KLM én 36 jaar als verzekeringsarts bij UWV. Dokteren aan een goed pensioen dus - tijd voor een nadere kennismaking.

Wil je jezelf even voorstellen?

'Ik heb vijf jaar fulltime gevlogen. Daarna ben ik van purser stand-by geworden en vervolgens flexer, tot 2017. Tijdens het vliegen ben ik afgestudeerd als arts. Uiteindelijk ben ik bedrijfsarts en verzekeringsarts bij UWV geworden. Dat heb ik bijna 36 jaar gedaan.

Na mijn pensioen ben ik er teruggekomen. Er is een schreeuwend gebrek aan verzekeringsartsen en ik vind het interessant werk. Ik heb het vliegen en het werken bij UWV altijd goed kunnen managen. Al kwam het ook voor dat ik net tijd had om even te douchen en schone kleren aan te trekken en meteen daarna aan mijn spreekuur begon.'

Hoe ben je met de pensioenwereld in aanraking gekomen?

'Na die eerste vijf jaar bij KLM kocht ik al een lijfrentepolis. Mijn grootvader was notaris en had regelmatig te maken met financiële ellende, bijvoorbeeld na een scheiding. Toen ben ik me al in pensioen gaan verdiepen. Later kwam ik vanuit de ondernemingsraad van UWV in het bestuur van het pensioenfonds van UWV. Na mijn pensioen bij KLM wilde ik op een gegeven moment actief worden binnen de VOC-KLM. Toen zagen ze mijn CV en vroegen ze of ik in het bestuur wilde.'

Wat is een niet-uitvoerende bestuurslid?

'Dat betekent dat je vooral de hoofdlijnen bewaakt. De uitvoerende bestuursleden zijn verantwoordelijk voor de dagelijkse uitvoering van het beleid. Ik houd me vooral bezig met de risico's die het pensioenfonds kan lopen. Dat kan van alles zijn: van reputatieschade door twijfelachtige beleggingen tot ict-problemen.'

Wat wil je vooral bereiken?

'Dat de belangen van gepensioneerden goed behartigd worden, in een evenwichtige en evenredige afweging met de andere belangen. En ik doe dat op basis van de ratio, het verstand, niet op basis van emotie. Zoals ik dat ook als arts gewend ben bij het stellen van een diagnose en het kiezen van een behandeling.'

Wat zijn je eigen plannen, los van al het werk?

'Ik heb altijd veel gereisd, al vanaf de tijd van de flowerpower, de hele aardbol rond. Maar het Amazonegebied en Siberië staan nog op mijn verlanglijstje.'

Wat is je advies, vooral aan actieve deelnemers?

'Iedereen heeft straks een eigen pensioenpotje. Dan moet je je op tijd afvragen: is het genoeg tegen de tijd dat ik stop, kan ik op dezelfde financiële voet verder leven? Je kunt naast je AOW en de uitkering van je pensioenfonds zelf vermogen voor later opbouwen. Dus kom in actie!' •

Met pensioen gaan: bereid u voor

Elk jaar gaan er honderden collega's met pensioen. Komt uw eigen pensioen-datum ook in zicht? Zorg dan dat u weet wat u te wachten staat. Zet de eerste stap door u aan te melden voor een Pensioen In Zicht bijeenkomst. Hebt u al eens een Pensioen In Zicht bijeenkomst bijgewoond? Dan wordt het tijd om na te denken over de verschillende pensioenkeuzes die u hebt.

Meld u aan voor een Pensioen In Zicht bijeenkomst

Bereikt u binnen anderhalf jaar uw pensioenleeftijd? Of wilt u eerder stoppen met werken en met pensioen? Meld u dan aan voor een Pensioen In Zicht bijeenkomst.

Na het bijwonen van een Pensioen In Zicht bijeenkomst weet u:

- wat u kunt verwachten wanneer u met pensioen gaat
- welke keuzemogelijkheden u hebt bij pensionering
- hoe u uw eventuele NAP kunt laten uitkeren

We organiseren fysieke Pensioen In Zicht bijeenkomsten en online bijeenkomsten in de vorm van een webinar, zodat u de bijeenkomst kunt volgen waar u maar wilt.

Bekijk de data van de Pensioen in Zicht bijeenkomsten in 2022 via www.klmcabinefonds.nl/pensioeninzicht en meld u meteen aan.

Verdiep u in uw pensioenkeuzes

Als u met pensioen gaat, vragen wij u om een aantal keuzes te maken:

• U kunt uw pensioendatum vervroegen of uitstellen

De standaard pensioenleeftijd in uw pensioenregeling is 60 jaar. U kunt ook eerder of later met pensioen gaan dan op uw 60ste. Op zijn vroegst vanaf uw 50ste en uiterlijk op uw AOW-leeftijd. Eerder stoppen met werken en met pensioen gaan betekent een lagere pensioenuitkering. Later stoppen met werken en met pensioen gaan betekent een hogere pensioenuitkering.

• U kunt uw ouderdomspensioen omruilen voor partnerpensioen en andersom

Partnerpensioen is pensioen voor uw partner vanaf uw overlijden, zolang uw partner leeft. Standaard is het partnerpensioen 70% van het ouderdomspensioen. U kunt ervoor kiezen om meer, minder of geen ouderdoms-pensioen om te ruilen voor partnerpensioen.

• U kunt kiezen voor eerst een hoger of juist een lager pensioen

Dat kan handig zijn als u bijvoorbeeld eerder met pensioen gaat dan uw AOW-datum. Met de hogere pensioenuitkering in de eerste jaren na pensionering vangt u dan (deels) het gemis aan AOW op. Na deze periode ontvangt u een lagere uitkering van het pensioenfonds.

• U kunt kiezen hoe u uw NAP laat uitbetalen

Wilt u levenslang een maandelijkse uitkering ontvangen, of een tijdelijke maandelijkse uitkering tot u AOW gaat ontvangen? U kunt er ook voor kiezen om uw NAP in één keer te laten uitbetalen.

Op de website vindt u meer informatie over de verschillende pensioenkeuzes. Ook vindt u er video-uitleg over de verschillende keuzes. Hebt u na het lezen en bekijken van de informatie nog vragen? Neemt u dan contact met ons op.

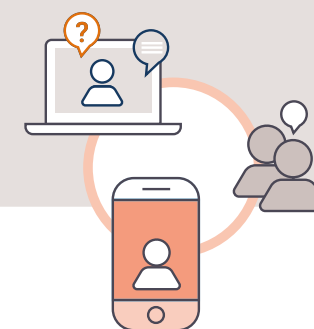

Kijk de webinars van Cabine Pensioenplein 2021 terug

Van 7 tot en met 10 september 2021 vond het online Cabine Pensioenplein plaats. Tijdens een vernieuwd programma boden we vier verschillende, inspirerende webinars aan waarbij we in gesprek gingen over pensioen en over later.

Er was een sessie waarbij u zelf uw pensioen in kaart kon brengen en er was een webinar 'lifeplanning', over persoonlijke drijfveren en de eventuele gevolgen voor uw pensioen. Interessant voor iedereen die op het punt staat om keuzes te maken voor zijn of haar pensioen. Ook was er een webinar over de NAP en er was een sessie waarin het bestuur een update gaf.

De verschillende webinars zijn terug te kijken op de website. Daar vindt u ook een uitgebreid verslag van Cabine Pensioenplein 2021.

Stel uw vragen via videobellen

Om persoonlijke service te blijven bieden zijn we vorig jaar een proef gestart met videobellen. Deelnemers maken enthousiast gebruik van deze mogelijkheid. De gesprekken worden beoordeeld met een ruime 9. Omdat de reacties positief zijn verlengen we de proef met een jaar.

Samen kijken naar uw pensioen

Een online pensioengesprek via videobellen is veilig en persoonlijk. Een groot voordeel van videobellen is dat u informatie kunt delen via uw scherm. U kunt meekijken op het computerscherm van de medewerker en andersom. Zo kunt u bijvoorbeeld samen in MijnKLMPensioen kijken en is uitleg op maat mogelijk.

Welke keuzes maakt u?

Tijdens het online pensioengesprek neemt de medewerker van het pensioenfonds samen met u de keuzes door die u kunt maken als u met pensioen gaat. Ook is het mogelijk om te bespreken wat de gevolgen zijn voor uw pensioen bij veranderingen in uw situatie, zoals een echtscheiding of arbeidsongeschiktheid. •

Met pensioen gaan

Op de website vindt u regelmatig nieuwe verhalen van collega's die met pensioen zijn gegaan. Zo vindt u nu de verhalen van Paulette van den Berk en Jacqueline Schaefer, die beiden recent met pensioen gingen.

'Eerst maar eens een nieuwe balans'

Paulette was al jaren actief in de pensioenwereld. Ze was maar liefst 26 jaar actief in het bestuur van het pensioenfonds en wist er dus alles van. Na een loopbaan van 36 jaar nam ze als senior purser afscheid bij KLM en ging in april 2021 met pensioen. De eerste tijd als gepensioneerde gebruikt ze vooral om een nieuwe balans in haar leven te vinden.

Lees de volledige interviews met Paulette en Jacqueline op de website

Paulette: www.klmcabinefonds.nl/interview/eerst-maar-eens-een-nieuwe-balans

'Het was mooi geweest'

Jacqueline werkt bijna net zo lang bij KLM (34 jaar) en besloot eind 2019 gebruik te maken van de vrijwillige vertrekregeling (VVR). Ook zij had al pensioen kennis, ze was een tijd PIT'er geweest. Ze koos ervoor om met pensioen te gaan omdat haar lijf het vele vliegen niet meer aankon. Voorlopig is het mede door corona een zware tijd en mist ze haar collega's in de lucht zo nu en dan wel, maar gepensioneerd zijn geeft haar ook rust.

Jacqueline: www.klmcabinefonds.nl/interview/jacqueline-schaefer-63-maakte-gebruik-van-de-vrijwillige-vertrekregeling

Tevreden over het pensioenfonds

Wij vinden het belangrijk om te weten hoe u als deelnemer over het pensioenfonds denkt, u staat namelijk als deelnemer centraal. **Waar bent u tevreden over en wat kan beter?**

In augustus 2021 hield het pensioenfonds daarom een onderzoek - uitgevoerd door onderzoeksbureau MWM2 - onder alle deelnemersgroepen: deelnemers die nog werken bij KLM/KLC, oud-collega's die nog niet met pensioen zijn en pensioengerechtigden. **Aan het onderzoek deden 640 (oud) collega's mee. Wij zijn tevreden met deze hoge respons en bedanken iedereen hartelijk die heeft meegedaan aan dit onderzoek.**

Algemene tevredenheid		Meest gebruikte informatiebron		
 7,3	 Actieve deelnemers	 Uniform Pensioen Overzicht	 MijnKLMPensioen	 Focus
 8	 Pensioengerechtigden	 Focus	 MijnKLMPensioen	 Uniform Pensioen Overzicht
 7,4	 Gewezen deelnemers	 MijnKLMPensioen	 Uniform Pensioen Overzicht	 Focus

Beoordeling deelnemers

U bent over het geheel genomen tevreden tot zeer tevreden over het pensioenfonds. U vindt het pensioenfonds solide en sterk en waardeert het dat het pensioenfonds zich maximaal inspant voor een goed pensioen. Verder vindt u de informatie die u van het pensioenfonds krijgt duidelijk, overzichtelijk en accuraat. Meer deelnemers hebben in de afgelopen jaren goed inzicht gekregen in hun eigen pensioensituatie. Van de deelnemers die werken bij KLM/KLC is dit nu de helft (in 2018 was dit 38%). Bij pensioengerechtigden en deelnemers die uit dienst zijn hebben we deze vraag dit jaar voor het eerst gesteld: 76% van de pensioengerechtigden en 43% van de deelnemers die uit dienst zijn geven aan goed inzicht te hebben in hun eigen pensioensituatie. Onderwerpen waarin u allemaal geïnteresseerd bent, zijn de veranderingen in het pensioenstelsel en verantwoord beleggen.

Hiermee gaan we aan de slag

Met de uitkomsten uit het onderzoek willen we onze dienstverlening verbeteren. Onze pensioencommunicatie kan begrijpelijker en we zullen meer over verantwoord beleggen communiceren. Ook de financiële risico's en gevolgen voor de pensioen-uitkering en het effect van het nieuwe pensioenstelsel nemen we mee als onderwerpen in onze communicatie. •

Gefeliciteerd u bent de beste pensioenwegwijzer!

Al sinds 2008 zetten we deelnemers in om collega's wegwijs te maken in hun (KLM)pensioen. Dat doen ze in gesprekken op de route, maar ook via moderne middelen zoals video-tutorials, social media en webinars.

De inzet van deelnemers in pensioencommunicatie is zo innovatief dat het pensioenfonds er onlangs de Pensioenwegwijzer 2021 mee won. De prijs is op 4 november in ontvangst genomen door uitvoeringsorganisatie Blue Sky Group en is door en voor jullie, van harte gefeliciteerd!

Wij bedanken de ruim 300 PIT'ers die al jaren collega's inspireren om met hun pensioen aan de slag te gaan en die in 2021 met ons pionierden in de nieuwe middelen. Wij bedanken Marloes Felix voor het maken van de video-tutorial. En wij bedanken Jeroen van Dreumel en Rhea Lindert voor het starten van het gesprek over pensioen vanuit een nieuwe benadering: vanuit levensplanning, waarden en persoonlijke drijfveren.

Wordt u onze nieuwe pensioenwegwijzer?

Bent u met pensioen en lijkt het u ook leuk om pensioenambassadeur te worden? Goed nieuws: wij zijn op zoek naar pensioenwegwijzers voor (bijna) gepensioneerde collega's!

En wie is er een betere wegwijzer in (de aanloop naar) deze nieuwe levensfase dan de gepensioneerde collega zelf? U blijft dan zelf goed op de hoogte van de ontwikkelingen rondom uw pensioen(fonds) en blijft vanuit uw rol ook nog eens in contact met (gepensioneerde) oud-collega's.

Hebt u interesse? Stuur u dan een e-mail naar communicatie@blueskygroup.nl.

COLOFON | Focus verschijnt een keer per jaar en wordt verstuurd aan deelnemers en pensioengerechtigden van 50 jaar en ouder van het Pensioenfonds voor Cabinepersoneel van KLM/KLC. Op www.klmcabinefonds.nl is Focus voor alle deelnemers beschikbaar. Redactie Blue Sky Group B.V., Amstelveen

Redactieadres Redactie Focus, Postbus 123, 1180 AC Amstelveen, E-mail focus@klmcabinefonds.nl

Tekst Blue Sky Group, Bauke ter Braak Fotografie Don Wijns, Bernice van Wissen e.a. Ontwerp en opmaak FRISSEWIND in communicatie en design Druk Drukkerij Aeroprint, Ouderkerk aan de Amstel

CONTACT | E pensioenservice@klmcabinefonds.nl

 www.facebook.com/klmcabinefonds | www.facebook.com/groups/cabine.pensioenplein

 [@klmcabinepensioen](https://www.instagram.com/klmcabinepensioen) | T (020) 426 62 30 | www.klmcabinefonds.nl

Pensioenfonds KLM Cabinepersoneel